

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
 "Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)". Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa	2450007	Queja	2450007
Queixa d'ofici núm.	7-2024	Queja de oficio núm.	7-2024
Matèria	Procediments administratius	Materia	Procedimientos administrativos
Assumpte	Empadronament en situacions especials. Seguiment	Asunto	Empadronamiento en situaciones especiales. Seguimiento

RESOLUCIÓ D'INICI D'INVESTIGACIÓ

Arran de les queixes presentades des d'associacions de caràcter social o persones individuals, esta institució ha intervingut en relació amb l'alta en el Padró Municipal d'Habitants dels qui, residint de manera efectiva en el municipi de València, estan afectats per situacions especials d'allotjament (residència en infrahabitatsges o absència total de sostre, entre altres).

La rellevància d'esta qüestió residix en el fet que la constància en este registre afecta de manera particularment intensa a qui es troba en situació de risc d'exclusió o d'especial vulnerabilitat, perquè és necessària per a l'accés a servicis bàsics com ara sanitat, educació, habitatge públic, dependència, inserció o formació laboral.

Aquells col·lectius són d'atenció preferent i prioritària per al Síndic, d'acord amb la nostra Llei 2/2021, de 26 de març, de la Generalitat (article 19):

El Síndic de Greuges prestarà una atenció preferent i prioritària a aquells supòsits en què puga detectar-se l'existència de persones o col·lectius en situacions de risc d'exclusió o d'especial vulnerabilitat, derivades de la pobresa, la marginalitat, la violència de gènere, els períodes prolongats de desocupació, la falta d'accés a recursos o serveis bàsics, la diversitat funcional, la dependència, la forma de família, l'edat, la malaltia, l'origen racial o ètnic, la immigració, la cultura, la llengua, la religió, les creences, l'orientació sexual, la identitat o expressió de gènere, el desenvolupament sexual divers o no binari, o la discriminació per qualsevol de les condicions o circumstàncies personals o socials a les quals es referix l'article 14 de la Constitució.

RESOLUCIÓN DE INICIO DE INVESTIGACIÓN

A raíz de las quejas presentadas desde asociaciones de carácter social o personas individuales, esta institución ha intervenido en relación con el alta en el Padrón Municipal de Habitantes de quienes, residiendo de manera efectiva en el municipio de València, están afectados por situaciones especiales de alojamiento (residencia en infraviviendas o ausencia total de techo, entre otros).

La relevancia de esta cuestión reside en que la constancia en este registro afecta de manera particularmente intensa a quien se encuentra en situación de riesgo de exclusión o de especial vulnerabilidad, porque es necesaria para el acceso a servicios básicos como, por ejemplo, sanidad, educación, vivienda pública, dependencia, inserción o formación laboral.

Aquellos colectivos son de atención preferente y prioritaria para el Síndic, conforme a nuestra Ley 2/2021, de 26 de marzo, de la Generalitat (artículo 19):

El Síndic de Greuges prestará una atención preferente y prioritaria a aquellos supuestos en los que pueda detectarse la existencia de personas o colectivos en situaciones de riesgo de exclusión o de especial vulnerabilidad, derivadas de la pobreza, la marginalidad, la violencia de género, los periodos prolongados de desempleo, la falta de acceso a recursos o servicios básicos, la diversidad funcional, la dependencia, la forma de familia, la edad, la enfermedad, el origen racial o étnico, la inmigración, la cultura, la lengua, la religión, las creencias, la orientación sexual, la identidad o expresión de género, el desarrollo sexual diverso o no binario, o la discriminación por cualquiera de las condiciones o circunstancias personales o sociales a las que se refiere el artículo 14 de la Constitución.

Esta situació ha sigut abordada en diverses queixes (per exemple: 2001372, 2202802, 2300763, 2303483 i 2400357).

Com a resultat, l'Ajuntament de València es va comprometre a donar solució a estos casos de manera proactiva, aplicant la normativa vigent en la matèria, els criteris de la Resolució de 17 de febrer de 2020, per la qual es dicten instruccions tècniques als ajuntaments sobre la gestió del Padró municipal (*Boletín Oficial del Estado* de 02/05/2020) i del Protocol municipal en matèria d'empadronaments especials (aprobat per l'Ajuntament el 21/10/2022), textos decididament favorables a l'alta en el Padró en aquelles situacions, inclosa l'aplicació del silenci administratiu positiu (és a dir, donar d'alta les persones afectades si, esgotats els tres mesos des de la sol·licitud d'alta, no s'ha donat resposta expressa).

En unes altres queixes (per exemple, 2301404) relatives al funcionament general del servei del Padró, l'Ajuntament es va comprometre a millorar l'atenció de la ciutadania, d'acord amb els principis del servei efectiu, simplicitat, claredat i eficiència en l'assignació i utilització dels recursos públics.

Així, vista la notícia publicada el 25/07/2024 en el diari *Levante*, de la qual es desprén que podria haver-se denegat l'alta en el Padró a persones afectades per esta realitat, considerem que esta situació podria afectar (sense perjudi del que poguera resultar de la nostra investigació) el dret a una bona administració en relació amb el dret a sol·licitar la prestació de servicis públics municipals, així com els prestats per unes altres administracions (v. article 25 de la Llei 8/2010, de 23 de juny, de la Generalitat, de règim local de la Comunitat Valenciana, que, en l'apartat 3, ens recorda el paper del Síndic de Greuges en la matèria).

Per tant, estimem que és un moment adequat per a valorar l'estat actual d'esta qüestió i considerem que esta situació reuneix els requisits establits en l'article 38 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i en els articles 1, 23 i següents de la Llei 2/2021, de 26 de març, per la qual cosa iniciem la nostra actuació d'ofici, de manera que requerim a l'Ajuntament de València l'aportació de la informació següent:

- Quin és l'estat actual d'aplicació del Protocol municipal en matèria d'empadronaments especials, aprovat per l'Ajuntament el 21/10/2022?

Esta situación ha sido abordada en varias quejas (por ejemplo: 2001372, 2202802, 2300763, 2303483 y 2400357).

Como resultado, el Ayuntamiento de València se comprometió a dar solución a estos casos de manera proactiva, aplicando la normativa vigente en la materia, los criterios de la Resolución de 17 de febrero de 2020, por la cual se dictan instrucciones técnicas a los Ayuntamientos sobre la gestión del Padrón municipal (*Boletín Oficial del Estado* de 02/05/2020) y del Protocolo municipal en materia de empadronamientos especiales (aprobado por el Ayuntamiento el 21/10/2022), textos decididamente favorables al alta en el Padrón en aquellas situaciones, incluida la aplicación del silencio administrativo positivo (es decir, dar de alta a las personas afectadas si, agotados tres meses desde la solicitud de alta, no ha sido dada respuesta expresa).

En otras quejas (por ejemplo, 2301404) relativas al funcionamiento general del servicio del Padrón, el Ayuntamiento se comprometió a mejorar la atención de la ciudadanía conforme a los principios del servicio efectivo, simplicidad, claridad y eficiencia en la asignación y utilización de los recursos públicos.

Así, vista la noticia publicada el 25/07/2024 en el diario *Levante*, de la cual se desprende que podría haberse denegado el alta en el Padrón a personas afectadas por esta realidad, consideramos que esta situación podría afectar (sin perjuicio de cuánto pudiera resultar de nuestra investigación) el derecho a una buena administración en relación con el derecho a solicitar la prestación de servicios públicos municipales, así como los prestados por otras Administraciones (ver el artículo 25 de la Ley 8/2010, de 23 de junio, de la Generalitat, de Régimen Local de la Comunitat Valenciana, que, en su apartado 3, nos recuerda el papel del Síndic de Greuges en la materia).

Por lo tanto, estimamos que es un momento adecuado para valorar el estado actual de esta cuestión y consideramos que esta situación reúne los requisitos establecidos en el artículo 38 del Estatuto de Autonomía de la Comunitat Valenciana y en los artículos 1, 23 y siguientes de la Ley 2/2021, de 26 de marzo, por lo cual iniciamos nuestra actuación de oficio, de forma que requerimos en el Ayuntamiento de València la aportación de la información siguiente:

- ¿Cuál es el estado actual de aplicación del Protocolo municipal en materia de empadronamientos especiales, aprobado por el Ayuntamiento el 21/10/2022?

- Quin és el criteri municipal sobre les persones que residixen de manera efectiva en el municipi, però en situació especial d'allotjament (assentaments, sense habitatge o sense títol, o semblants)? Se'ls dona d'alta en el Padró d'Habitants? En cas que no fora així, quins són els motius que justifiquen la negativa?

- S'ha negat l'alta en el Padró d'Habitants a diverses persones com apareix publicat en la notícia de premsa citada?

- Aplica en l'actualitat el règim del silenci positiu en cas que, transcorreguts tres mesos des de la sol·licitud d'alta, no hi haja hagut resolució municipal?

- En quins casos exigeix l'Ajuntament a les persones en la situació abans descrita l'empadronament per a l'accés a tràmits i servicis municipals?

- Quina és la posició actual del Consell Local d'Immigració i Interculturalitat respecte a les qüestions anteriors?

El termini d'un mes concedit per a l'emissió de l'informe sol·licitat podrà ser ampliat en un altre mes adicional pel Síndic de Greuges, amb caràcter excepcional i a instàncies de l'Administració, «quan en un determinat supòsit concórreguen circumstàncies justificades que així ho aconsellen» (article 31 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges). En tot cas, caldrà sol·licitar esta ampliació abans que finalitze el termini concedit inicialment, i el Síndic resoldrà allò que resulte procedent.

Si l'informe sol·licitat no s'emet dins del termini concedit, es prosseguirà amb la investigació i, d'acord amb l'art. 39.1.a de la Llei 2/2021, del Síndic, es considerarà que hi ha falta de col·laboració. A més, independentment que es puga adoptar qualsevol de les mesures establides en l'apartat 3 d'este mateix precepte, es farà constar esta circumstància en la resolució final, com a incompliment del seu deure de col·laboració (art. 39.4).

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana

- ¿Cuál es el criterio municipal respecto a las personas que residen de manera efectiva en el municipio, pero en situación especial de alojamiento (asentamientos, sin vivienda o sin título, o semejantes)? ¿Se les da de alta en el Padrón de Habitantes? En caso de que no fuera así, ¿cuáles son los motivos que justifican la negativa?

- ¿Se ha negado el alta en el Padrón de Habitantes a varias personas conforme aparece publicado en la noticia de prensa citada?

- ¿Aplica en la actualidad el régimen del silencio positivo en caso de que, transcurridos tres meses desde la solicitud de alta, no haya habido resolución municipal?

- ¿En qué casos exige el Ayuntamiento a las personas en la situación antes descrita el empadronamiento para el acceso a trámites y servicios municipales?

- ¿Cuál es la posición actual del Consejo Local de Inmigración e Interculturalidad respecto a las cuestiones anteriores?

El plazo de un mes concedido para la emisión del informe solicitado podrá ser ampliado en otro mes adicional por el Síndic de Greuges, con carácter excepcional y a instancia de la Administración, «cuando en un determinado supuesto concurren circunstancias justificadas que así lo aconsejen» (artículo 31 de la Ley 2/2021, de 26 de marzo, del Síndic de Greuges). En todo caso, habrá que solicitar esta ampliación antes de que finalice el plazo concedido inicialmente, y el Síndic resolverá aquello que resulto procedente.

Si el informe solicitado no se emite dentro del plazo concedido, se proseguirá con la investigación y, de acuerdo con el art. 39.1.a de la Ley 2/2021, del Síndic, se considerará que hay falta de colaboración. Además, independientemente de que se pueda adoptar cualquiera de las medidas establecidas en el apartado 3 de este mismo precepto, se hará constar esta circunstancia en la resolución final, como incumplimiento de su deber de colaboración (art. 39.4).